

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Central)

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
(office Central)

mun. Chișinău, str. Zelinski, 13 Republica Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: jchisinau@justice.md.

mun. Chisinau, Zelinski 13 street, Republic of Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: jchisinau@justice.md

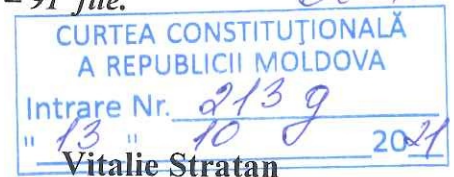
Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău str. A. Lapusneanu, 28, , MD-2004.

Judecătoria Chișinău (sediul Central) remite în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova copia cauzei civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat către SA” Moldova Business Asigurare” nr.2i-472/2019 (2-19118169-12-2i-15072019) și încheierea nr. nr.2i-472/2019 din 28.09.2021, prin care s-a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate pe dosarul nr.2i-472/2019 pentru examinare conform competenței.

Anexe: copia cauzei civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat către SA” Moldova Business Asigurare” nr.2i-472/2019 1 Volum – 91 file. 08:40

Executor: Andriuță Tudor.

Președintele interimar al Judecătoria Chișinău

**CURTEA
CONSTITUȚIONALĂ a
Republicii Moldova**

*str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova*

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție

I.

Autorul sesizării

Numele: Dragoș Chetaru

Ocupația: Avocat, Biroul Asociat de Avocați „Murzac și Asociații”

In interesele: SA ”Moldova Business Asigurare” c/f 10036000129509, administrator
statutar **Dorin Vladimir,**

II.

Obiectul Sesizării:

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității în sensul corespunderii cu art. 4, 16, 20, 26, 46, 54, 58 din Constituția Republicii Moldova, următoarele:

Articolul 173 din Codul Fiscal al RM nr. 1163 din 24.04.1997

Stingerea obligației fiscale prin prescripție

Dacă nu a fost exercitat în termenele prevăzute de prezentul cod, dreptul statului de a determina obligația fiscală sau de a o executa silit se stinge prin prescripție în modul stabilit de Guvern. Concomitent, se stinge și obligația fiscală a contribuabilului. Stingerea obligației fiscale în urma survenirii termenelor de prescripție se face în baza unei decizii scrise a conducerii organelor cu atribuții de administrare fiscală care administrează obligația fiscală respectivă, iar în cazul serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale – în baza deciziei adoptate de către consiliul local.

în coroborare cu art. 1 alin.(4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, art. 5, 22 Cod de Procedură Civilă al Republicii Moldova nr.225 din 30 mai 2003.

III. Circumstanțele litigiului examinat de instanța de judecată

În fapt: La data de 30 septembrie 2019 Judecătoria mun. Chișinău sediul Central a emis Hotărâre prin care a constatat insolvabilitatea debitorului SA "Moldova Business Asigurare", c/f 10036000129509, cu sediul mun. Chișinău, Tighina 65 of. 409 și s-a intentat procesul de insolvabilitate în privința acestuia. (nr. dos. 2i-472/19, 2-19118169-12-2i-15072019, Judecător Gheorghe Mîțu).

Cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate a fost înaintată de Serviciul Fiscal de Stat, iar temeiul a fost Decizia SFS asupra cazului de încălcare a legislației nr. 174 din **16.03.2007**.

În obiecțiile privind intentarea procesului de insolvabilitate, debitorul SA "Moldova Business Asigurare" s-a referit la prevederile art. 265 CFisc, care prevede că: *"(1) Dacă determinarea obligației fiscale a avut loc în termen sau în perioada stabilită la art. 264, ea poate fi stinsă prin executare silită de către Serviciul Fiscal de Stat în conformitate cu prezentul titlu sau de către instanța judecătorească, însă numai în cazul în care acțiunile Serviciului Fiscal de Stat sau sesizarea instanței judecătorești au avut loc pe parcursul a 6 ani de după determinarea obligației fiscale."* Astfel, poziția debitorului s-a conchis la faptul prescrierii obligației fiscale și ca consecința imposibilitatea executării acesteia prin una din modalități prevăzute de legislația în vigoare, inclusiv prin intentarea procesului de insolvabilitate. Careva temeiuri de suspendarea curgerii termenului sau repunerea în termen de executare obligației fiscale nu au fost expuse sau stabilite.

Revenind la Hotărâre din 30 septembrie 2019 prin care s-a intentat procesul de insolvabilitate, menționez că potrivit motivației instanței de judecată, poziția debitorului a fost considerată neîntemeiată și respinsă din cauza că potrivit art. 173 din codul fiscal modalitatea de stingere a obligației fiscale prin prescripție nu operează de drept și fără nici o formalitate, ci în baza unui act administrativ emis de conducerea organelor cu atribuții de administrare fiscală care administrează obligația fiscală respectivă. La fel s-a menționat că debitorul SA "Moldova Business Asigurare" nu a prezentat nici o decizie scrisă a conducerii organelor cu atribuții de administrare fiscală care administrează obligația fiscală respectivă prin care s-ar confirma stingerea obligației fiscale prin prescripție.

La momentul de față, procesul de insolvabilitate în privința SA "Moldova Business Asigurare" este la etapa validării creanțelor creditorilor. Astfel, debitorul SA "Moldova Business Asigurare" a înaintat contestația împotriva cererii de admitere a creanțelor Serviciului Fiscal de Stat și a Casei Naționale de Asigurări Sociale, care sunt bazate pe Decizia SFS asupra cazului de încălcare a legislației nr. 174 din **16.03.2007**. Motivul de baza contestațiilor sunt preverile art. 265 CFisc - faptul prescrierii Deciziei SFS, prin care sunt stipulate și obligațiile față de CNAS.

Reieșind din poziția instanței de insolvabilitate expusă în Hotărâre din 30 septembrie 2019 privind intentate procesului de insolvabilitate, instanța și de data aceasta va aplica prevederile art. 173 CFisc - normei legii, care se solicită de verificare la corespundere cu Constituția RM în prezentă sesizare.

IV. Expunerea pretensei sau a pretinselor încălcări ale Constituției și argumentele aduse în sprijinul acestor afirmații

1. Considerăm că prevederile articolului 173 din Codul Fiscal al RM nr. 1163 din 24.04.1997 în sintagme subliniate: *"Dacă nu a fost exercitat în termenele prevăzute de prezentul cod, dreptul statului de a determina obligația fiscală sau de a o executa silit se stinge prin prescripție în modul stabilit de Guvern. Concomitent, se stinge și obligația fiscală a contribuabilului. Stingerea obligației fiscale în urma survenirii termenelor de prescripție se face în baza unei decizii scrise a conducerii organelor cu atribuții de administrare fiscală care administrează obligația fiscală respectivă, iar în cazul serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale – în baza deciziei adoptate de către consiliul local"* contravin prevederilor art. 4, 16, 20, 26, 46, 54, 58 din Constituția RM.

În acesta parte considerăm că contradicție cu Constituția RM este constituită din 2 aspecte separate.

Primul compartiment:

Astfel, în situația de speță se diferențiază poziția persoanei debitorului reieșind din natura obligației și subiectul creditorului obligației în procesul judiciar de insolabilitate.

Astfel, potrivit prevederilor codului civil al RM debitorul poate opune creditorului expirarea termenului de prescripție extinctivă la atingerea pragului de 3 ani din momentul scadenței obligației - art. 391, 394 din cod civil al RM nr. 1107 din 06.06.2002.

Pentru creditorul în persoana Serviciului Fiscal de Stat, legislatorul a prevăzut un termen extins de 6 ani - art. 265 din Codul Fiscal al RM nr. 1163 din 24.04.1997. Dar, necatînd la un termen extins de valabilitatea obligației, prin articolul 173 CFisc este stipulată și o modalitate specială efectului art. 265 din Codul Fiscal - Executarea unor acțiuni din partea creditorului - Emiterea Deciziei de prescriere obligației fiscale.

Considerăm că în asemenea circumstanțe debitorul este lipsit de posibilitatea apărării efective a drepturilor sale împotriva creditorului pasiv, ce reprezintă inclusiv și încălcarea prevederilor art. 4, 16, 20, 26, 54, 58 din Constituția RM.

În situația dată, în pofida prevederilor Constituției, se face o delimitarea în mijloace de apărare în cadrul procesului judiciar în dependența de subiectul participantului la procesul judiciar – creditor persoana de drept privat sau creditor de drept public.

În asemenea situație apare și o contradicție însuși în prevederile Legii insolabilității, care în art. 1 alin. (4) stabilește că: *"(4) Procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi."*, iar în art. 22 alin. (1) din codul de procedura civilă, care prevede

că: ”(1) Justiția în cauzele civile se înfăptuiește pe principiul egalității tuturor persoanelor, independent de cetățenie, rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, serviciu, domiciliu, loc de naștere, precum și al egalității tuturor organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, subordonare, sediu și de alte circumstanțe.”

În cazul de față persistă o inegalitate, stabilită prin art. 173 Cod Fiscal, expusă în diferențiere drepturilor procesuale reieșind din subiectul creditorului (persoana juridică de drept public) - participantul procesului judiciar de insolvență și ca consecință limitarea în unele drepturi a debitorului.

Prin tratarea existentă a drepturilor creditorului - Serviciului Fiscal de Stat (creditorului în baza Deciziei SFS), este încălcat dreptul participantului în proces cu calitatea de debitor/reprezentantul debitorului la proces echitabil.

Al doilea compartiment:

Constă în faptul că, norma existentă în art. 173 CFisc face **caducă** norma prevăzută de art. 265 CFisc. Cu alte cuvinte, prevederile art. 265 CFisc nu vor fi odată operante din cauza ne-emiterii de către creditorul SFS a deciziei privind prescriere obligației fiscale.

Organul fiscal, reieșind din statutul, scopul, sarcinile și structura sa nu va emite decizia, care ar prejudicia bugetul de stat prin neexecutarea unei posibilități de încasare mijloacelor bănești de la contribuabili.

De fapt, norma prevăzută în art. 265 CFisc este o norma absolut corectă și necesară în statul democratic. Anume aceasta norma (necătfînd la stipularea unui termen extins) stabilește unele garanții contribuabililor împotriva acțiunilor neconforme/inacțiunilor organelor fiscale. Aceasta norma conformează organul fiscal la executarea obligațiilor sale prompt, corect și în termen rezonabil.

Articol 173 CFisc afectează grav sistemul de garanții și reguli stipulate legislatorul în art. 265 CFisc.

Prevederile art. 173 CFisc face imposibilă apărarea efectivă a dreptului de proprietate a debitorului împotriva pretențiilor expirate extinctiv a creditorilor SFS și CNAS.

Însuși intentarea procesului de insolvență nu înseamnă că toată proprietatea debitorului devine a creditorilor. Creditorii pretind numai la o parte din averea debitorului, în valoarea creanțelor sale. În cadrul derulării procesului de insolvență poate surveni o situație că după stingerea creanțelor tuturor creditorilor să rămână unele bunuri, ca rezultat debitorul va ieși din starea de insolvență și va prelungi activitatea, iar bunurile rămase rămân proprietatea acestuia. Mai mult decât atât, în situația de speță este vorba de Societatea pe Acțiuni, în spatele căreia stă un număr mare de persoane fizice.

Dreptul de proprietate este ocrotit de art. 46 din Constituția, potrivit căreia: ”

(1) *Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.*

(2) *Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.*”, iar potrivit art. 7: ”*Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care*

contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Potrivit art. 1 alin. (4) Legii nr. 149 din 29.06.2012 insolvenței (mai departe "LI"): "Procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi." Potrivit art. 2 CPC: "(3) *Dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte norme decît cele prevăzute de legislația procedurală civilă a Republicii Moldova, se aplică normele tratatului internațional dacă din acesta nu rezultă că pentru aplicarea lor este necesară adoptarea unei legi naționale.*", iar potrivit art. 12 CPC: "(1) *Instanța judecătorească soluționează pricinile civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al legilor constituționale, organice și ordinare, al hotărîrilor Parlamentului...* (2) *Dacă, la judecarea pricinii civile, se constată că o lege sau un alt act normativ nu corespunde unei legi sau unui alt act normativ cu o putere juridică superioară, instanța aplică normele legii sau ale altui act normativ care are putere juridică superioară.* (4) *Dacă în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte reglementări decît cele prevăzute de legislația internă, instanța, la judecarea pricinii, aplică reglementările tratatului internațional.*"

Prevederile similare se conțin în Convenția CEDO, potrivit art. 1 din Protocolul Adițional din 20.03.1952: "Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional."

Ce ține de partea procesuală reglementată de Convenția CEDO, potrivit art. 6 este stabilit că: "Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa..." Iar potrivit art. 13 din Convenția: "Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale."

2. Prevederi relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova:

În baza hotărârii menționate supra, Curtea Constituțională a hotărât:

1. În sensul art. 135 alin.(1) lit. a) și g) coroborat cu art. 20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;
- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;
- **Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:**
 - 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse Sa art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
 - 2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
 - 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
 - 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție.

3. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

- (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.
- (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 16

Egalitatea

- (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
- (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 26

Dreptul la apărare

- (1) Dreptul la apărare este garantat.
- (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
- (3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.
- (4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

- (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.
- (3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.
- (4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.
- (5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.
- (6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 58

Contribuții financiare

- (1) Cetățenii au obligația sa contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.
- (2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.
- (3) Orice alte prestații sînt interzise, în afara celor stabilite prin lege.

Articolul 115

Instanțele judecătorești

- (1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii. [...]"

Articolul 116

Statutul judecătorilor

- (1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

Articolul 134

Statutul

- (1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.
- (2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.
- (3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 135

Atribuțiile

- (1) Curtea Constituțională:
 - a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor

Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) interpretează Constituția;

[...]

g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de

Curtea Supremă de Justiție;

[...].

(2) Curtea Constituțională își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.

4. Prevederile relevante ale Legii nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională (M.O., 1995, nr. 8, art. 86) sunt următoarele:

Articolul 4

Atribuțiile Curții Constituționale

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) interpretează Constituția;

[...]

g) rezolvă excepțiile de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

[...]

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică.”

5. Prevederile relevante ale Codului jurisdicției constituționale nr.502-XIII din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr. 53-54, art. 597) sunt următoarele:

Autoritatea de jurisdicție constituțională

(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

(2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea

principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Competența în materie a Curții Constituționale

- (1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:
 - a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
 - b) interpretează Constituția;
[...]
 - g) rezolvă excepțiile de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;
[...]
- (2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova - 27 august 1994.
- (3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept.

Limitele de competență

- (1) Curtea Constituțională soluționează numai probleme ce țin de competența sa. Dacă în procesul examinării apar chestiuni de competența altor organe, Curtea remite acestora materialele sau comunică faptul părților și organelor interesate, dând explicațiile de rigoare.
- (2) Curtea Constituțională își stabilește ea însăși limitele de competență.
- (3) Controlând constituționalitatea actului contestat, Curtea Constituțională poate pronunța o hotărâre și în privința altor acte normative a căror constituționalitate depinde în întregime sau parțial de constituționalitatea actului contestat.”

Prezumția constituționalității actelor normative

„Orice act normativ, precum și orice tratat internațional la care Republica Moldova este parte; se consideră constituțional până când neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul jurisdicției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de prezentul cod.”

6. **Prevederile relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului (adoptată la 10 decembrie 1948 la New York, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28 iulie 1990) sunt următoarele:**

Articolul 10

„Orice persoană are dreptul în deplină egalitate de a fi audiată în mod echitabil și public de către un tribunal independent și imparțial care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acușări în materie penală

îndreptată împotriva sa.”

- 7. **Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor ale Omului și a Libertăților Fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:**

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședințe poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției. [...]

Articolul 13.

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

- 8. **Prevederile relevante ale Codului de Procedură Civilă al Republicii Moldova nr.122 din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 248-251 la 05.11.2013)**

Articolul 5. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

(3) Renunțarea uneia dintre părți la dreptul de a se adresa în judecată prin încheierea în prealabil a unei convenții nu are efect juridic, cu excepția cazurilor de încheiere, în condițiile legii, a unei convenții arbitrale.

Articolul 12¹. Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Articolul 22. Egalitatea în fața legii și a justiției

(1) Justiția în cauzele civile se înfăptuiește pe principiul egalității tuturor persoanelor, independent de cetățenie, rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, serviciu, domiciliu, loc de naștere, precum și al egalității tuturor organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, subordonare, sediu și de alte circumstanțe.

(2) Privilegiile procesuale ale persoanelor care beneficiază de imunitatea răspunderii civile se stabilesc de prezentul cod și de alte legi, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte

V.

Cerințele autorului sesizării.

Verificarea constituționalității Articolul 173 din Codul Fiscal al RM nr. 1163 din 24.04.1997 în sintagme subliniate: *"Dacă nu a fost exercitat în termenele prevăzute de prezentul cod, dreptul statului de a determina obligația fiscală sau de a o executa silit se stinge prin prescripție în modul stabilit de Guvern. Concomitent, se stinge și obligația fiscală a contribuabilului. Stingerea obligației fiscale în urma survenirii termenelor de prescripție se face în baza unei decizii scrise a conducerii organelor cu atribuții de administrare fiscală care administrează obligația fiscală respectivă, iar în cazul serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale – în baza deciziei adoptate de către consiliul local"*, în sensul corespunderii acestora cu art. 4, 16, 20, 26, 46, 54, 58 din Constituția Republicii Moldova.

VI. Date suplimentare la obiectul sesizării

La momentul de față, instanța de fond urmează să aplice prevederile normei solicitate a fi declarată neconstituțională.

Aceste fapte au fost invocate anterior la examinarea cererilor însă nu au fost luate în considerație, aplicându-le.

48

VII.

Documente anexate

1. Hotărîre Judecătorei mun. Chişinău sediul Central din 30.09.2019 privind intentarea procesului de insolvabilitate;
2. Contestaţia asupra creanţei SFS;
3. Contestaţia asupra creanţei CNAS.

VIII.

Declarația și semnătura

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Avocat, Dragoș Chetraru

27.09.2024

90

Dosarul nr. 2i-472/19

ÎN CHEIERE
În numele legii

28 septembrie 2021

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Central)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței:

Judecător

Gheorghe MÎȚU

Grefier

Tudor ANDRIUȚĂ

Cu participarea:

Lichidatorului S.A. "Moldova Business Asigurare" – Iovu Oleg

Reprezentantului creditorului Serviciul Fiscal de Stat – Ungureanu Angela

În lipsa:

Reprezentantului debitorului S.A. "Moldova Business Asigurare" – avocatul Chetragu Dragoș

Examinînd în ședința de judecată publică cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 173 Cod fiscal înaintată de reprezentantul debitorului S.A. "Moldova Business Asigurare", avocatul Chetragu Dragoș la examinarea contestației depuse de reprezentantul debitorului S.A. "Moldova Business Asigurare" asupra acțiunilor lichidatorului de admitere în tabelului definitiv al creanțelor Serviciului Fiscal de Stat și Casei Naționale de Asigurări Sociale, în ordinea art. 144, alin. (2) din Legea insolvenței,

A C O N S T A T A T :

La data de 15 iulie 2019, creditorul Serviciul Fiscal de Stat a depus cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență în privința debitorului SA „Moldova Business Asigurare”.

Prin Încheierea Judecătoria Chișinău din 22 iulie 2019, cererea introductivă a fost admisă spre examinare, iar prin hotărârea aceleiași instanțe din 30 septembrie 2019 a fost intentat procesul de insolvență în privința debitorului SA „Moldova Business Asigurare”, cu inițierea procedurii simplificate a falimentului, în calitate de lichidator a fost numit, administratorul autorizat Iovu Oleg.

La data de 04 decembrie 2019 de către reprezentantul debitorului S.A. "Moldova Business Asigurare", avocatul Chetragu Dragoș au fost depuse două contestații asupra acțiunilor lichidatorului de admitere în tabelului definitiv al creanțelor Serviciului Fiscal de Stat și Casei Naționale de Asigurări Sociale, în ordinea art. 144, alin. (2) din Legea insolvenței.

În ședința de judecată reprezentantul debitorului S.A. "Moldova Business Asigurare", avocatul Chetraru Dragoș nu s-a prezentat, dar a depus cerere de examinare a contestațiilor în lipsa sa. Totodată, la data de 27.09.2021 a depus prin cancelaria instanței de judecată o cerere prin care a solicitat instanței de judecată ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 173 Cod fiscal, solicitînd admiterea acesteia.

În ședința de judecată lichidatorul S.A. "Moldova Business Asigurare" – Iovu Oleg a solicitat admiterea cererii înaintate de reprezentantul debitorului S.A. "Moldova Business Asigurare", avocatul Chetraru Dragoș.

În ședința de judecată reprezentantul creditorului Serviciul Fiscal de Stat – Ungureanu Angela a solicitat respingerea cererii înaintate de reprezentantul debitorului S.A. "Moldova Business Asigurare", avocatul Chetraru Dragoș.

Audiind participanții la proces, studiind cererea depusă de către reprezentantul debitorului S.A. "Moldova Business Asigurare", avocatul Chetraru Dragoș, instanța de judecată ajunge la concluzia că aceasta urmează să fie admisă, din următoarele considerente.

Din prevederile art. 12¹, alin. (1)-(3) CPC rezultă că: în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amînă pledoariile.

Din prevederile art. 135, alin. (1), lit. g) din Constituție rezultă: Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Potrivit pct. 79-80 din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate): "[...] controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea

de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. [...] dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitate sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale”.

Potrivit pct. 82-83 din aceeași hotărâre, Curtea a statuat că: ” [...] judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

[...] verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82”.

Din conținutul cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate rezultă că se solicită verificarea constituționalității art. 173 din Codul fiscal prin prisma art. 4, 16, 20, 26, 46, 54, 58 din Constituție.

Ținând cont de faptul că au fost întrunite toate condițiile citate mai sus, instanța de judecată ajunge la concluzia că cererea înaintată urmează să fie admisă.

Reieșind din cele expuse mai sus, în temeiul art. 135, alin. (1), lit. a) și g) Constituție, art. 12¹, alin. (1) și (3) CPC, instanța de judecată,

D I S P U N E:

Se admite cererea reprezentantului debitorului S.A. ”Moldova Business Asigurare”, avocatul Chetragu Dragoș privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 173 din Codul fiscal.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a art. 173 din Codul fiscal.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere și sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate cu anexe.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul
Copia corespunde originalului

Gheorghe MÎȚU